

Learoesoejkesje - jåa3 tekstijleduedtiefaage

Dette er en sørsamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nordsamisk.

Mieriedimmine vihtiestamme Saemiedigkeste 15.06.2021 reaktavåaroeminie
laakesne snjaltjen 17.b. 1998 nr. 61 maadthskuvlen jïh jåarhkelierehtimmien
bïjre (ööhpehtimmielaake) § 6-4 mubpie lihtse.

Faamosne 01.08.2022 raejeste

Faagen bijre

Faagen relevaanse jñh vihkeles aarvoeh

Jåa3 duedtiestekstijlefaage lea vætnoeproduksjovnen bijre aerpievuekien saemien gaptijste, tjohpijste jñh jeatjah saemien vaarjojste jñh tekstijleduedtiedorjesijstie. Praktihkeles barkoen jñh åtnoen tjirrh tekstijlijste, jeatjah ietnijste, ovnessie gåromevuekijste, dírregijstie jñh maasjijnijste lierehtæjjah vætnoetjehpiesvoeth jñh goerkesem duedtien aerpievuekeste, hammoste jñh vuekijste evtiedieh. Lierehtæjjah edtjeh goerehtidh, åssjalommesh evtiedidh jñh orre vaarjoeh sjugniedidh mah skraejriem utnieh saemien vuekeste, jñh jeatjah duedtiedorjesh sjugniedidh. Duedtiefaage edtja lierehtæjjide ryöjrehtidh aerpievuekien jñh orreevtiedamme dorjesh darjodh mej mietie seabradahke gihtjie. Daate sæjhta jiehtedh duedtiefaage edtja hoksedh vytnesjæjjah ööhpehtimmiem åadtjoeh dovne aerpievuekien jñh båtijen aejkien duedtesne mij lea viedteldihkie aalkoeåålmegeen daajrose.

Gaajhkh faagh edtjeh viehkiehtidh lierehtimmien aarvoevåaromem saetniedehtedh. Jåa3 tekstijleduedtiefaage edtja viehkiehtidh duedtiedorjesh evtiedidh nænnoesvoeten, kvaliteeten, kultuvren jñh histovrijen mietie. Lierehtæjjah edtjeh sjugniedimmieaavoem jñh haalvemem dååjredh, jñh jñjstsh faageles identiteetem gaavnedh gosse tjehpiesvoetem evtiedieh jñh vytnesjimmien bijjelen ussjededtieh gosse tekstijligujmie berkieh. Barkoen tjirrh faagine lierehtæjjah daajroem vejtiestieh gellievoeten jñh jeerehtsvoeten bijre saemien kultuvreaerpesne, jñh goerkesem evtiedieh nåårmijste, etihkeste jñh estetihkeles vuekijste duedtesne. Daajroe aerpievuekien bijre edtja lierehtæjjide lieredh eatnemem seahkaridh jñh ektiedimmiem guarkedh vierhtieåtnoen jñh daerpiesvoeten gaskem eatnemevierhtieh gorredidh båtijen aejkien boelvide. Faage edtja lierehtæjjide daajroem vedtedh barkoefaalijen jñh barkijen dñiedti jñh reaktaj bijre jñh man vihkele laavenjostoe lea golme guejmiej gaskem, gusnie barkoefaalije, barkije jñh åejvieladtjeh ektesne berkieh buerebe barkoejieledem evtiedidh.

Jarngbiehkieh

Tekstijleduedtie

Jarngbiehkie tekstijleduedtie lea maehdedh sjiehteles iebnh veeljedh jñh ovnessie tekstijleduedtievuekieh nuhtjedh gosse aerpievuekien jñh orresjugneden tekstijleduedtine barka. Lierehtæjja edtja aaj prosessem haalvedh maadthmööensterh hammoedidh jñh sjiehtedidh, jñh funksjonelle dorjesh illedh. Edtja sjissah jñh barkoeguvvieh våaroeminie darjodh orre dorjesh hammoedidh. Jarngbiehkie lea aaj maehdedh maasjinah jñh dírregh nuhtjedh jñh gorredidh, hijven barkoerutijnh utnedh jñh kråahpem

joekhtslaakan nuhtjedh jïh svihtjedh gosse barkeminie, jïh healsoen, byjresen jïh jearsoesvoeten siejhme njoelkedassi mietie barkedh.

Duedtieaerpievuekie

Duedtieaerpievuekie lea evtiedimmien bijre ovmesseie gapta-aerpievuekijste jïh jeatjah tekstijedorjesijstie tïjje doekoe ovmesseie regijovnijste Saepmesne goh vâarome jïjtse duedtiedorjesh evtiedidh. Aaj âtnoen bijre ovmesseie tekstijlijste jïh âtnoesuerkijste dovne aerpievuekien jïh orre duedtiedorjesidie.

Jarngbiehkie lea aaj maehthedh faagegielem nuhtjedh vytnesjimmesne jïh gosse bijre soptseste.

Maarkedegoerkese

Jarngbiehkie maarkedegoerkese lea ektiedimmien bijre âasaj jïh dienesten gaskem jïjtse produksjovnesne. Jarngbiehkie lea aaj jïjtse barkoem âehpiedehtedh jïh âestijh ovmesseie ektiedimmie bihkedidh. Jarngbiehkie lea aaj mierhkevaarobigkemen jïh bievnemen bijre duedtien jïjtsevoetijste jïh kulturelle jïh aerpievuekien aarvoste. Aaj faagen kultuvrehistovrijem jïjtse barkosne nuhtjedh. Maarkededoekeme jïh doekeme jïjtse vâetnoedorjesijstie jïh dienesjijstie ovmesseie viermiej tïjrrh lea bielie jarngbiehkeste.

Dâaresthfaageles teemah

Almetjehealsoe jïh jieledemaalveme

Jâa3 tekstijleduedtiefaagesne dâaresthfaageles teema almetjehealsoe jïh jieledemaalveme lea duedtiem darjodh jïh aerpievuekien daajroem faagesne guhkiebasse evtiedidh, jïh identiteetem sjugniedimmieaavoen jïh haalvemen tïjrrh evtiedidh, jïh eensie veeljemh jieliedisnie vaeltedh mej âvteste jïjtje dïedtem âtna. Lea aaj jïjtjedamtoem evtiedidh jïh heartoeh utnedh soptsestedh. Lea aaj hijven krâahpem jeereldihkie nuhtjedh jïh svihtjedh barkosne jïh viehkievierhtieh barkosne nuhtjedh. Dâaresthfaageles teema almetjehealsoe jïh jieledemaalveme lea aaj meatan ârrodh vuesiehtidh guktie duedtie maahata meatan ârrodh ovmesseie dâehkieektiedimmieh vuesiehtidh.

Monnehke evtiedimmie

Jâa3 tekstijleduedtiefaagesne monnehke evtiedimmie lea laejhtehkslaakan ussjedadtedh veeljemi jïh âtnoen bijre iebnijste monnehkelaakan, etihkeles, ekonomeles jïh byjresevietseles. Edtja daajbaaletje teknologijem vuarjasjidh jïh nuhtjedh tekstijle duedtiedorjesh darjodh. Edtja aaj praktikheles jïh monnehke aerpievuekien jïh orresjugneden duedtiedorjesh hijven kvaliteeteste evtiedidh mejtie maahata gorredidh jïh dâvvodh. Monnehke evtiedimmie lea aaj faage lea bielie barkoste veartenen eatneme- jïh kultuvreaerpiem gorredidh.

Vihkeles tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth jáa3 tekstijleduedtiefaagesne lea faagegielem j̄ih duedtieterminologijem nuhtjedh dorjesh áehpiedehtedh j̄ih buerkiestidh. Aaj etihkeles j̄ih estetihkeles duedtien bijjelen ussjedattedh j̄ih barkoeprocessi bijre soptsestidh. Njaalmeldh tjiehpiesvoeth lea aaj maehtedh gaskesadtedh estetihken, hammoedimmien j̄ih barkoeprocessi bijre barkoevoelpigujmie, áestijigujmie j̄ih jeatjah laavenjostoeguejmiejgujmie.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh jáa3 tekstijleduedtiefaagesne lea maehtedh barkoebuerkiestimmieh darjodh, áehpiedehtedh j̄ih dokumenteeredh, j̄ih tekniikh j̄ih vuekieh j̄ijtse barkosne vuarjasjidh j̄ih gaskesadtemisnie áestijigujmie, barkoevoelpigujmie, deallahtæjjajgujmie j̄ih jeatjah laavenjostoeguejmiejgujmie. Edtja gaervies dorjesem soejkesjidh, gïetedidh j̄ih áehpiedehtedh j̄ih guvvieh, figuvrh, symbolh j̄ih gaaltijh nuhtjedh. Lea aaj goerehtidh j̄ih ussjedattedh faageles teemaj j̄ih gyhtjelassi bijjeli, argumentasjovnem tseegkedh j̄ih j̄ijtse teeksth revideeredh.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh jáa3 tekstijleduedtiefaagesne lea gaavnedh j̄ih vuarjasjidh biëvnesh faagelidteratuvresne j̄ih duedtiefaageles baakoetjierth, symbolh, væhtah j̄ih tjaalehtjimmieh guarokedh barkoen tjïrrh barkoeguvviejgujmie, sjissajgujmie j̄ih möönsterigujmie. Maehtedh lohkedh lea aaj histovrijes gaaltijh toelhkestidh j̄ih gaaltijh laejhtehkslaakan nuhtjedh mejtie gåarede giehtjedidh.

Maehtedh ryöknedh

Maehtedh ryöknedidh jáa3 tekstijleduedtiefaagesne lea möölegh vaeltedh, möönsterh darjodh j̄ih stoeredahkem ryöknedidh. Lea aaj iëbneveahkam ryöknedidh, áasah j̄ih tijeåtnoem ryöknedidh j̄ih don gaervies dorjesen áasam. Ryöknedimmietjiehpiesvoeth lea aaj aerpievuekien saemien möölemevuekieh nuhtjedh barkosne duedtime.

Digitaale tjiehpiesvoeth

Digitaale tjiehpiesvoeth tekstijleduedtiefaagesne lea maehtedh digitaale dïrregh nuhtjedh kreatijve prosessine, barkosne dorjesigujmie, hammoedimmesne j̄ih dorjeseevtiedimmesne, j̄ih barkosne áasah ryöknedidh j̄ih markededoekemisnie j̄ijtse vætnoedorjesijstie j̄ih dïenesijstie. Digitaale tjiehpiesvoeth lea aaj biëvnesh vuarjasjidh j̄ih gïetedidh, gaaltijelaejhtehks árrodh j̄ih gaaltijdie vuesiehtidh j̄ih voestesaaajhterereaktan bijre daejredh. Lea

aaj etihkeles voerkesvoetem evtiedidh jñh digitaale vuarjasjimmiefaamoem vuesiehtidh viehkine njoelkedassh jñh nãarmh fulkedh.

Maahtoelmieh jñh vuarjasjimmie

Maahtoelmieh jñh vuarjasjimmie tekstijleduedtiefaage

Maahtoelmieh

Lierehimmien ulmie lea lierehtæjja edtja maehdedh

- jñjtse barkoem soejkesjidh, tjñrrehtidh, vuarjasjidh jñh dokumenteeredh, jñh faageterminologijem barkosne nuhtjedh
- ovmessie aerpievuekieh jñh regijonaale sjñerevoeth tekstijleduedtesne goerehtidh jñh dam skraejrine nuhtjedh jñjtse barkosne etihkeleslaakan
- sjissah, barkoeguvvieh, maallh jñh digitaale ðirregh nuhtjedh evtiedimmesne jñh hammoedimmesne aerpievuekien jñh orre tekstijledorjesijstie
- ovmessie ðebni åtnoesuerkieh, jñjtsevoeth jñh nænnoesvoetem pryövedh jñh vuarjasjidh, jñh dan mietie tekstijleduedtiedorjesh darjodh
- aerpievuekien möölemevuekieh nuhtjedh gosse gaptah hammode, feegrie jñh dalhketjidie dorje, jñh aarvoen bijjelen ussjedattedh dejstie
- möölegh vaeltedh, maadthmööensterh konstrueeredh jñh sjiehtedidh aerpievuekien gaptide, gaptadalhketjidie jñh jeatjah tekstijle duedtiedorjesidie, jñh dejtie jñjtse barkosne nuhtjedh
- rñesegem darjodh tekstijleduedtiedorjesidie voenges aerpievuekiej mietie
- ðebne- jñh produksjovneåasah ryöknedidh jñjtse dorjesidie jñh ðienesjidie jñh ektiedimmiem vuejnedh ðebneveeljemen, produktiviteeten jñh ðienesten gaskem
- ðebnh maereleslaakan nuhtjedh jñh nuhtedh jñjtse barkosne duedtine
- gaptah jñh tjohph gåarodh gñetine jñh maasjinine ðaerpiesvoeten mietie, jñh ovmessie regijonaale vuekieh nuhtjedh gosse gaptadalhketjh jñh jeatjah tekstijle duedtiedorjesh dorje
- orre dorjesh evtiedidh jñh åtnoen bijjelen ussjedattedh aerpievuekien saemien möönsterijstie, hammojste jñh symbolijste daennie barkosne
- duedtieprosessh nuhtjedh orre duedtiedorjesh evtiedidh jñh hammoedidh mah treendide jñh vuekide sjiehtedieh mah leah jarkelimmesne, jñh kvaliteetem vuarjasjidh jñh etihkeles jñh estetihkeles bijjelen jñjtse barkosne ussjedattedh
- tekstijle duedtiedorjesh gorredidh jñh ðåvvodh jñh tjñelkestehtedh guktie dejtie tjååvhke
- aelhie gorredimmiem maasjinijste jñh dalhketjijstie tjñrrehtidh healsoen, byjresen jñh jearsoesvoeten sjñejhme njoelkedassi mietie

- ovmesse digitaale vierhtieh nuhtjedh maarkededoekemisnie jñh doekemisnie jñtse jñh sielten dorjesijstie jñh mierhkevaarojste jñh gaskesadtemisnie áestijigujmie jñh jeatjah laavenjostoeguejmiejgujmie nænnoeslaaken
- ovmesse saemien duedtieorganisasjovni jñh jeatjah institusjovni barkoesuerkiem jñh barkoem Saepmesne buerkiestidh, jñh guktie nåhtoem dejstie áadtjodh, jñh ráállan bijjelen ussjedadtedh maam seabradahkesne utnieh
- hijven barkoerutijnh nuhtjedh jñh kråahpem maereleslaakan jñh joekehtslaakan nuhtjedh jñh svihtjedh olles nipkemeskaarah áadtjoeh
- njoelkedassi jñh latjkoej mietie barkedh mah barkoetsiehkien faagesne reguleerieh, jñh barkoefaalijen jñh barkijen diédth jñh reaktah tjielkestehdedh
- saemien tekstijleduedtien histovrijem jñh jñtsevoetem tjielkestehdedh jñh histovrijes gaaltijh referaansine nuhtjedh produksjovnesne jñh rekonstruksjovnesne dorjesijstie naemhtie guktie gåarede dam giehtjedidh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja lieremem eevtjedh jñh maahtoem evtiedidh. Lierehtæjjah maahtoem jáa3 tekstijleduedtiefaagesne vuesiehtieh jñh evtiedieh gosse daajroeh, tjiehpiesvoeth jñh laejhtehks ussjedimmiem nuhtjeh barkoelaavenjassh faagesne loetedh. Bihkedæjja edtja sjiehteladtedh lierehtæjjah leah meatan jñh lieremelastose skreejrehtidh jeereldihkie barkoelaavenjassi tjirrh. Bihkedæjja jñh lierehtæjjah edtjeh dialogesne áarrodh lierehtæjjaj evtiedimmiem bijre jáa3 tekstijleduedtiefaagesne. Lierehtæjjah edtjeh nuepiem áadtjodh jiehtedh maam dah dáájroeh sijjeh haalvoeh, jñh jñtsh faageles evtiedimmiem bijjelen ussjedadtedh. Bihkedæjja edtja bihkedidh dan guhkiebasse lieremen bijre jñh lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie lierehtæjjah maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijjen maahtoem faagesne evtiedidh.

Vuarjasjimmieöörnege

Minngemes vuarjasjimmie

Faagepryöven ávtelen gaajhkes mah eah leah iemie lierehtimmielaajroem tjirrehtamme, leah tjoereme tjaaleldh eksamenem stááresjidh mij lea dorjesovveme faagen learoesejkesjen mietie. Eksamene sentraale dorjesávva jñh voenges sensuereeme sjædta. Eksamene ij edtjh ryöjredimmiebieliem utnedh. Lierehtimmie jáa3 tekstijleduedtiefaagesne edtja faagepryövine galhkedh. Gaajhkes edtjeh faagepryövem tjirrehtidh, jñh tjirrehtimmiem tijjemierie lea gaektsie barkoebiejjeh

